THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.
251 - 253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates — $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ontario January 22nd. 1913.

שיקט פארטרעטער צו דער מארגענדינער קאנפערענץ

דורך דער איניציאטיווע פון די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציעס ווערען די טאראנטער אידען קומענדיגן זונטאג פייערען די פאלעסטינא דעקלאראציע אין דעם באשלוס פון דעם הייפט־ראט אין פאן רעמא מיט א פאסיגער דעמאנסטראציע.

אויף מארגען אונטנט האבען די היגע ציוניסטען איינגערופען אין ציון אינסטיטוט א קאנפערענץ־צו וועלכען זיי לאדען איין פארטרעטער פון אלע היגע אידישע ארגאניזאציעס און פאראיינען מיט'ן צוזעק צו מאכען די פייערונג פאר אן אלגעמיין אידישע. די קאנפערענץ וועט זיך באשעפטיגען מיט דעם ווי אזוי צו מאכען דעם פאראד אזוי איינדרוקספאל ווי מעגליך, אין אלע ארגאניזאציעס. וועלכע סימפאטיזירען מיט דער זאך, דארפען דארום זעהען צו זיין פארטרעטער.

די ארץ ישראל פרייד איז אלעמענס פרייד, און עס דארפען זיך אין דעם אלע באטייליגען.

שיקט פארטרעטער צו דער מארגענדיגער קאנפערענץ, און העלפט די פייערונג מאכען פאר אן אלגעמיינע.

דעקארירט אייערע הייזער

די דעמאנסטראציע וועלכע וועט זונטאג פארקומען ביי אונז אין שטארט לכבוד דער ארץ ישראל פאסירונג, איז ניט נור אן אויסדרוק פון אינערליכער פרייד, נאר זי ענטהאלט אויך אויסערליכען אויסדרוק פאר דער ברייטער וועלט. די ברייטע עפענטליכע מיינונג מיט באקאנט ווערען מיט דעם וואס עס מיינט די ארץ־ישראל פאסירונג אינ'ם אידישען לעבען, און דעקארירטע הייזער איז א גאנץ גוטער מיטעל צו דעם.

זונטאג וועט זיך די ציון דעמאנסטראציע ציהען איבער א גאנצער רייהע פון אידישע גאסען, און די דארטיגע דעקארירטע רייזער, ווי די דעקאראציעס איבערן גאנצען שטארט, וועלען זיכער מיטהעלפען צו פארשהנערען און פארגרעסערען די אויסערליכע באדייטונג פון דער דעמאנסטראציע.

זאלען אלע אידישע הייזער אין דעם טאג זיין דעקארירט.

די סיטיזענס ליבערטי ליעג

מיר האבען קיינמאל ניט געהערט צו די חסידים פון דער "סיטיזענס ליבערטי ליעג" און אויך ניט צו איהרע געגנער, דעם אמת גע־זאגט האט זי בכלל געקענט ארויסריפען א גאנץ קנאפען אינטערעס — אינ־טערעסאנט אבער מיט איהר איז יענער איין זאך, דאס וואס איהר פרע־זידענט האט געהאט דעם מוט ארויסצוקומען מיט דעם ביטערען אמת.

די "סיטיזענס ליבערטי ליעג" איז געגרינדעט געווארען דאן, ווען אין אונזער פראווינץ אנטעריא האט זיך געטומעלט מיט דער פראהבישאן פראגע. די ליעג האט עס געדארפט באקעמפען פראהיבישאן, ניט ווייל עס איז א פרינציפ צו שכ"ר'ען, נאר ווייל דאס באריהרט די פערזענליכע פרייהייט פון די בירגער. געהייסען האט עס אויך אז די ליעג וועט ניט נור באקעמפען די פראהיבישאן זאך, נאר זי וועט זיך אויך איינשטעלען געגען יעדער זאך, געגען יעדער ערשיינונג אדער געזעצגעבונג, וועלכע באדראהעט די פרייהייט פון די בירגער.

אזוי האט די ליעג שוין עקזיסטירט ארום א האלב יאהר, אבער געכטען איז אין דער גאנצער ענגלישער פרעסע פארעפענטליכט געווארען א ברייף, וואס דער פרעזידענט פון דער ליעג האט געשריבען צום סעק רעטער, אין וועלכען ער לאזט איהם וויסען אז ער רעזיגנירט פון דעם אמט, אנגעבענדיג א רייהע מאטיוון וועלכע האבען איהם געבראכט.

די רייכע, ווערט אינ'ם ברייף דערציהלט, זענען אין דער ליעג געווען נאר אזוי פאראינטערעסירט, ווי זיי זיינען געווען דורשטיג, יעצט אבען ווען זיי האבען א מעגליכקייט אנצופילען זייערע קעלערס דורך אימפארטירען שנאפס פון דער קוויבעקער פראווינץ, דאר־פען זיי שוין דארום מעהר ניט די ליעג, און שטיצען איהר ניט, און אנטער אזעלכע אומשטענדען [illegible] קען לויט זיין מיינונג, די ליעג מעהר ניט עקזיסטירען.

די ליעג איז באמת נאר [illegible] אייפגעלעזט אבער זי וועט עס ווארשיינליך זיין נאר אין גיטען — אינטערעסאנט איז אבער דערווייל דער ארויסגעקומענער אמת.

די פאליטישע געשעהעניש אין דענעמארק

(פון אונזער אייראפעאישען מיטארבייטער) ש. פאן

(צווייטער ברief)

קאפענהאגען —

פלוצים און ווי דורך א גרויסען וואונדער געשעהט א געוואלדיגע איבער־קערעניש אין דעם תמיד שטילען און פרעהליכען קאפענהאגען. דעמאנסט־ראציעס ציהען זיך איבער די גאסען פון ביז שפעט אין דער נאכט. די פאבריקען בלייבען שטעהן נאך איידער דער סטרייק טרעט אריין אין קראפט. די בעקער ארבייטער לעגען אויעך די ארבייט עס איז מעהר קיין ברויט ניט צו באקו־מען אין דא איז עס גראדע ערב פסח . . . מענשען שטעהען מאסעטוויז פאר די געשעפטען, כדי זיך איינצוקויפען אביסעל לעבענס־מיטלען. די באנקען שליסען זיך אין די נייע רעגירונג זוכט אריינצושטעלען מיליטער נאך קאפענהא־גען פון דער פראווינץ כדי זיך צו זיכערען פאר די ערוואר־טעטע איבעראשונגען.

ערב פסח, נאך מיטאג זיין איך אין פאלטס־האטעל, אינ'ם ציטער פון דר. יאכעלימאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין קאפענהאגען צוליעב אידישע פאר־האנדלונגען. מיר שמועסען מכח פאר־שידענעס. ערגיערען זיך איבערלעבע־נישען פון לאנדאן און אין מיטען דערינען רייסען זיך אריין אין ציטער ראס געוואנ־פון דער מארסעלעזע און חורבה גע־שריען.

מיר געהען צו צום פענסטער און גלייך לויפען מיר ארונטער אויף דער גאס. דאס האטעל, וועלכעס ליגט אין הארץ פון שטאדט איז שוואר פון מענ־שען. איבערן גרויסען פלאץ פון ראט־הויז פלאץ ציהען זיך טויזענדער מענשען, דאס איז א דעמאנסטראציע, וועלכע נעהמט צום קעניג איהם־בעטען. אז ער זאל מאכען א סוף פון זיין פאליטיק און גלייך אראפזעצען דאס נייע מיניסטער־יום, וועלכעס איז פון אלעמען פאר־האסט.

צום סוף פון דער דעמאנסטראציע ציהט זיך א נייער צוג פון די סינדיקא־ליסטען, מיט פיער בלוט־רויטע פענ־נער אין די הענד און זיי זינגען עס די מארסעלעזע און דעם "אינטערנאציא־נאל"...

ניט ווילענדיג הערט מען מיטמענ־שען מיט אט דער באנייסטערטער רעוואָ־לוציאנערער שטימונג.

אפילו די שטילע רוהיגע רעגער, האָ־בען זיך שוין אנגעהויבען צו באוועגען און לאזען הערען זייער קול מיט'ן רוף צו פרייהייט.

א האלבע שעה צייט נעדויערט ביז די דעמאנסטראציע ציהט זיך פארביי פאר האטעל. אין א שעה אהרום זענען שוין דא עפסטרא אויסגאבען פון דער איינצי־גער ערשיינענדער צייטונג "סאציאל דער מאקראטען", וועלכע איז מודיע אז דער קעניג האט פארשפראכען, אז ער וועט זעהן אויסמיידען דעם פענגעראל־סטרייק אין שאפען איינלייקייט אינ'ם קריטישען מאמענט.

אויף דער נאכט זענען די נאסען אי־בערפיהרט מיט מענשען. אין מען הערט כסדר־די קלאנגען, אז דער קעניג וועט פאר זיין געוואנטען שריט באצאהלען מיט זיין קרון . . .

אין דעם דאזיגען וויווער פעהלט אויך ניט קיין העצעס געגען די אידען. אט שטעהט אן ארבייטער אויף די טרעפען פון האטהויז־פלאץ און רעדט צו א גרויס־סען עולם און דערצעהלט, אז אין דעם גאנצען אונגליק, וואס עס שטעהט פאר־דעם לאנד, זענען עס שולדיג די אי־אידען . . . .

אלס "סאציאליסט" פארערט ער אויף די ארבייטער צו נעהמען מיט מאכט אין די הענד און זיך אין מאל פאר אלע מאל זיך אברעכענען מיט די אידען, וועל־כע זענען די קאפיטאליסטען פונ'ם לאנד און זוינען אויס דאס בלוט פונ'ם ארבייט־טער.

"מיר ווילען ניט האבען, אז אין דער שפיצע פון אונזער רעגירונג זאלען זיך געפינען אידען!" שרייט אויס דער לינקער סאציאליסט. "מיר ווילען ניט האבען, אז די אויסלענדער זאלען זיין די בעלי בתים פון אונזער לאנד!..."

א טייל פון דעם עולם שרייט אויס אז עס איז ריכטיג און א טייל פארשריינען דעם דערגער און זאגען איהם אונטער, אז ער וואלט ניט פארטרוגען זיין געלד, וואס ער פארדיענט, וואלט ער אויך גע־וען דייך.

די זעלבע אנטיסעמיטישע העצע קומט אויך פון די רעכטע רעאקציאנערען, וועלכע שרייען, אז זיי ווילען ניט האָ־בען קיין אידען אין דער רעגישער רע־רונג.

די מעשה איז אבער די, וואס מיט דעם ווארט "אידען" מיינט מען גאר קיין אידען ניט... דאס מיינט מען גאר דעם געוועזענעם פרעמיער מיניסטער צאהלע, דעם פינאנץ מיניסטער ערווארד בראנדעס דם פינאנץ מיניסטער ערווארד בראנדעס, אז צאהלע איז גראדע אזא גוי ווי דער העצערישער רעדנער, דאס ווייסען אלע, איז אבער די מעשה, וואס דער איגערן מיניסטער האט א אידישע פרוי (א טאָ־טער פון אן אסימילירטען דענישען אידען) און דאס וואס עדווארד בראנדעס, דער ראציעס ציהען זיך איבער די גאסען פון פריה ביז שפעט אין דער נאכט. די פאבריקען בלייבען שטעהן נאך איידער דער סטרייק טרעט אריין אין קראפט. די בעקער ארבייטער לעגען אויעך די ארבייט עס איז מעהר קיין ברויט ניט צו באקו־מען אין דא איז עס גראדע ערב פסח . . .

מענשען שטעהען מאסעטוויז פאר די געשעפטען, כדי זיך איינצוקויפען אביסעל לעבענס־מיטלען. די באנקען שליסען זיך אין די נייע רעגירונג זוכט אריינצושטעלען מיליטער נאך קאפענהא־גען פון דער פראווינץ כדי זיך צו זיכערען פאר די ערוואר־טעטע איבעראשונגען.

ערב פסח, נאך מיטאג זיין איך אין פאלטס־האטעל, אינ'ם ציטער פון דר. יאכעלימאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין קאפענהאגען צוליעב אידישע פאר־האנדלונגען. מיר שמועסען מכח פאר־שידענעס. ערגיערען זיך איבערלעבע־נישען פון לאנדאן און אין מיטען דערינען רייסען זיך אריין אין ציטער ראס געוואנ־פון דער מארסעלעזע און חורבה גע־שריען.

מיר געהען צו צום פענסטער און גלייך לויפען מיר ארונטער אויף דער גאס. דאס האטעל, וועלכעס ליגט אין הארץ פון שטאדט איז שוואר פון מענ־שען. איבערן גרויסען פלאץ פון ראט־הויז־פלאץ ציהען זיך טויזענדער מענשען, דאס איז א דעמאנסטראציע, וועלכע נעהמט צום קעניג איהם־בעטען, אז ער זאל מאכען א סוף פון זיין פאליטיק און גלייך אראפזעצען דאס נייע מיניסטער־יום, וועלכעס איז פון אלעמען פאר־האסט.

צום סוף פון דער דעמאנסטראציע ציהט זיך א נייער צוג פון די סינדיקא־ליסטען, מיט פיער בלוט־רויטע פענ־נער אין די הענד און זיי זינגען עס די מארסעלעזע און דעם "אינטערנאציא־נאל"...

ניט ווילענדיג הערט מען מיטמענ־שען מיט אט דער באנייסטערטער רעוואָ־לוציאנערער שטימונג.

אפילו די שטילע רוהיגע רעגער, האָ־בען זיך שוין אנגעהויבען צו באוועגען און לאזען הערען זייער קול מיט'ן רוף צו פרייהייט.

א האלבע שעה צייט נעדויערט ביז די דעמאנסטראציע ציהט זיך פארביי פאר האטעל. אין א שעה אהרום זענען שוין דא עפסטרא אויסגאבען פון דער איינצי־גער ערשיינענדער צייטונג "סאציאל דער מאקראטען", וועלכע איז מודיע אז דער קעניג האט פארשפראכען, אז ער וועט זעהן אויסמיידען דעם פענגעראל־סטרייק אין שאפען איינלייקייט אינ'ם קריטישען מאמענט.

אויף דער נאכט זענען די נאסען אי־בערפיהרט מיט מענשען. אין מען הערט כסדר־די קלאנגען, אז דער קעניג וועט פאר זיין געוואנטען שריט באצאהלען מיט זיין קרון . . .

אין דעם דאזיגען וויווער פעהלט אויך ניט קיין העצעס געגען די אידען. אט שטעהט אן ארבייטער אויף די טרעפען פון האטהויז־פלאץ און רעדט צו א גרויס־סען עולם און דערצעהלט, אז אין דעם גאנצען אונגליק, וואס עס שטעהט פאר־דעם לאנד, זענען עס שולדיג די אי־אידען . . . .

אלס "סאציאליסט" פארערט ער אויף די ארבייטער צו נעהמען מיט מאכט אין די הענד און זיך אין מאל פאר אלע מאל זיך אברעכענען מיט די אידען, וועל־כע זענען די קאפיטאליסטען פונ'ם לאנד און זוינען אויס דאס בלוט פונ'ם ארבייט־טער.

"מיר ווילען ניט האבען, אז אין דער שפיצע פון אונזער רעגירונג זאלען זיך געפינען אידען!" שרייט אויס דער לינקער סאציאליסט. "מיר ווילען ניט האבען, אז די אויסלענדער זאלען זיין די בעלי בתים פון אונזער לאנד!..."

א טייל פון דעם עולם שרייט אויס אז עס איז ריכטיג און א טייל פארשריינען דעם רעדנ